

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/177220,Wystawa-IPN-Jedynie-prawda-jest-ciekawa-Dziedzictwo-Jozefa-Mackiewicza.html>
20.03.2026, 13:11

Wystawa IPN „Jedynie prawda jest ciekawa. Dziedzictwo Józefa Mackiewicza”

Instytut Pamięci Narodowej zaprasza do obejrzenia wystawy „Jedynie prawda jest ciekawa. Dziedzictwo Józefa Mackiewicza”.

18.01.2023

Józef Mackiewicz, pisarz i dziennikarz, był pierwszym Polakiem, który jeszcze w czasie II wojny światowej badał ślady zbrodni katyńskiej. Pisał zawsze o tematach trudnych i niejednoznacznych. Niezależnie, czy były to powieści, czy artykuły prasowe, bohaterem jego utworów stawał się człowiek uwikłany w skomplikowane mechanizmy historii.

– Józef Mackiewicz jest jednym z klejnotów polskiej pamięci narodowej – pamięci o XX wieku i o dwóch systemach totalitarnych – mówił prezes IPN dr Karol Nawrocki, podczas konferencji i otwarcia wystawy w Sali Kolumnowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. – Jako świadek dwóch totalitaryzmów zapłacił ogromną cenę za swój antykomunizm – cenę emigracji, nieraz biedy. Nie powinniśmy zapominać o jego misji i przywiązaniu do prawdy – podkreślił.

Wystawa przygotowana przez Biuro Badań Historycznych IPN będzie dostępna w Przystanku Historia IPN (ul. Marszałkowska 21/25 w Warszawie) od 18 stycznia do 15 lutego 2023 roku.

* * *

Józef Mackiewicz (1902-1985) – prozaik, publicysta, dziennikarz. Urodził się 1 kwietnia 1902 roku w Sankt Petersburgu, syn Antoniego Mackiewicza i Marii z Pietraszkiewiczów. Obie rodziny wywodziły się z Wileńszczyzny. Był bratem pisarza Stanisława (1896-1966) i Seweryny (1900-2002), matki Kazimierza Orłosa. W 1907 roku rodzina Mackiewiczów przeniosła się do Wilna ze względu na problemy zdrowotne Józefa. W 1910 roku rozpoczął naukę w prywatnym, klasycznym gimnazjum rosyjskim N.A. Winogradowa. W maju 1914 roku zmarł jego ojciec i sytuacja materialna rodziny znacznie się pogorszyła. 5 września 1915 roku Niemcy zajęli Wilno, a Gimnazjum N. A. Winogradowa ewakuowane zostało do Moskwy. Mackiewicz zaczął uczęszczać do gimnazjum męskiego Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego, założonego z inicjatywy prof. Stanisława Kościałkowskiego.

[Zachęcamy do zapoznania się z publikacją IPN: *Zmagania z historią. Życie i twórczość Józefa Mackiewicza i Barbary Toporskiej. Materiały z konferencji w Muzeum Polskim w Rapperswilu z cyklu „Duchowe źródła nowej Europy”, Zamek Rapperswil, 26-28 września 2006 r., red. Nina Kozłowska i Małgorzata Ptasińska, Warszawa 2011.*](#)